

Referat fra Regjeringens kontaktkonferanse med fylkeskommunene (RKK) 14. april 2021

Tid: 8.30-10.30

Sted: digitalt

Deltagere:

Fra fylkesordførerkollegiet: Tore O. Sandvik (Trøndelag), Tove Lise Torve (Møre & Romsdal), Tonje Brenna (Viken), Arne Thomassen (Agder), Jon Askeland (Vestland), Bjørn Inge Mo (Troms og Finnmark), Terje Riis-Johansen (Vestfold og Telemark), Marianne Chesak (Rogaland), Tomas Norvoll (Nordland), Even Aleksander Hagen (Innlandet), Lan Marie Nguyen Berg (Oslo), Rina Mariann Hansen (Oslo).

Forfall: Raymond Johansen (Oslo).

Fra fylkesrådmannskollegiet: Tron Bamrud (Innlandet), Kristian Thowsen (Viken), Tine Sundtoft (Agder), Bjarne Haslund (Oslo), Rune Haugsdal (Vestland), Inge Smith Dokken (Rogaland), Stein Ovesen (Troms & Finnmark), Merethe Schjem (Nordland), Odd Inge Mjøen (Trøndelag), Ottar Guttelvik (Møre og Romsdal), Lisbeth Eek Svensson (Vestfold og Telemark).

Fra KS' hovedstyre: Bjørn Arild Gram (styreleder), Gunn Marit Helgesen (1. nestleder), Sven Tore Iøkslid (2.nestleder).

Fra KS' administrasjon: Helge Eide, Bente Stenberg-Nilsen, Geir Runar Johannessen, Torild Fagerbekk, Frode Lindtvedt, Rune Bye, Trond Kalhagen, Anne Gamme, Anne Johanne Enger, Torbjørn Eika, Åse Erdal, Arild Eielsen, Ingrid Ulberg Sommer.

Fra regjeringen: Nikolai Astrup (kommunal- og moderniseringsminister), Linda Hofstad Helleland (distrikts- og digitaliseringsminister), Sveinung Rotevatn (klima- og miljøminister), Knut Arild Hareide (samferdselsminister), Henrik Asheim (forsknings- og høyere utdanningsminister), Torbjørn Røe Isaksen (arbeids- og sosialminister), Abid Q. Raja (kulturminister), Guri Melby (kunnskaps- og integreringsminister), Sverre Vatnar (statssekretær i Finansdepartementet)

Andre deltagere: Valgerd Svarstad Haugland (leder for statsforvalternes arbeidsutvalg), Aili Keskitalo (Sametinget).

Tema 1: fylkeskommunenes rolle i det grønne skiftet

Innledning v/ Jon Askeland.

- For å lykkes med arbeidet med FNs bærekraftsmål, er samarbeid mellom forvaltningsnivåene avgjørende. Fylkeskommunene leverer på regjeringens bestilling.
- Satsingen på utslippsfri kollektivtransport er viktig for byutvikling og for miljøet.
- Forpliktende samarbeid mellom partene i byvekstavtaler fungerer – behov for å utvide tilsvarende samarbeid til flere områder.
- Klimasatsordningen fungerer – kriteriene må utvikles. Mye potensiale i fylkeskommunenes rolle som innkjøper i offentlige anskaffelser.
- Det må satses på fylkesveg – avgjørende betydning for næringsutvikling og sysselsetting.

Statsråd Rotevatn:

- Fylkeskommunene har en sentral rolle i omstillingsarbeidet med å halvere klimagassutslippet innen 2030 og samtidig skape nye arbeidsplasser – viktig med samarbeid mellom forvaltningsnivåene.
- Klimaplanen inneholder sterke virkemidler – for eksempel offentlige innkjøp, og innenfor transport hvor fylkeskommunene har viktige roller.
- Det jobbes med utfordringen knyttet til massehåndtering i strategi for sirkulærøkonomi som kommer.

- Klimasats-ordningen forlenges i årets budsjett – ser at ordningen fungerer.
- Veiledningen om biogass er en anbefaling – bestiller står fritt til å stille andre krav.

Statsråd Hareide:

- Spesielt to viktige satsinger for fylkeskommunene i NTP: fylkesveger (vedlikeholdsetterslep og trafiksikkerhet) og kollektivsatsing knyttet til bymiljøene spesielt.
- Ny tilskuddsordning for fylkesveg som ikke er søknadsbasert – viktig med videre dialog med fylkeskommunene og KS om innretningen på ordningen.
- Byvekstavgiftene er et godt verktøy for å nå nullvekstmålene – utvides til fem nye byområder. Ønsker flere områder med belønningsavtaler.
- Fossilfrie anleggsplasser en viktig satsing som ligger både i NTP og klimaplanen.

Fylkesordførerkollegiet:

- Avgjørende med godt samarbeid og høyt tempo i omstillingsarbeidet.
- Fylkeskommunene har spesielt gjennom pandemien tatt en viktig rolle i næringspolitikken – behov for større verktøykasse.
- Trafiksikkerhet også viktig i satsingen på fylkesveger.
- Satsingen på byvekst bør utvides til flere områder – belønningsmidler avgjørende.
- Klimasatsmidler har god virkning og ordningen bør styrkes og videreføres.
- Erfaringene med forpliktende samarbeid mellom partene i byvekstavgiftene bør utvides til tilsvarende samarbeidsarenaer knyttet til klimamål – også viktig for kompetansepolitikk. Vil være en effektiv måte å nå klimamål på, samtidig som det opprettholder bosetting og sysselsetting. Behov for videre dialog om dette.
- Behov for finansiering i utvikling av ny teknologi.
- Massehåndtering – behov for kunnskap om egenskaper og krav i anbudsprosesser.
- Fylkeskommunene må settes i stand til å stille tydeligere krav i samferdsel og vegbygging. Klimagassregnskap og andre utslipp må inn i regnestykkene. Behov for kunnskap, veiledning og verktøy til å stille krav.

Tema 2: post-korona: Kompetanse og ungt utenforskap

Innledning v/ Tonje Brenna.

- Utfordringen med at arenaene for barn og unge er endret gjør at vi må endre hvordan vi tenker i dette arbeidet. Viktig å inkludere målgruppen og kartlegge hva barn og unge selv ønsker.
- Fylkeskommunene en viktig aktør for å legge til rette for flere aktiviteter enn før pandemien innenfor kultur og idrett.
- Hele oppvekstfeltet må styrkes – for lang ventetid på strakstiltak.
- Må finne løsninger – fagfolk og midler slik at de som trenger det fanges opp.
- For å ta igjen etterslepet og håndtere konsekvensene for motvirke utenforskap, er det behov for kompensasjon også i tillegg til kompensasjon innenfor helsesektoren.

Statsråd Aasheim:

- En viktig forutsetning med lokalt handlerom i sammenhengen mellom kompetanse og livslang læring – ulike behov i ulike regioner.
- Staten må legge til rette for at flere kan kombinere permittering og utdanning – derfor varslet en permanent ordning som fylkeskommunene vil ha en sentral rolle i – viktig med godt samarbeid.
- Strategi for desentralisert og fleksibel utdanning har særlig fokus på voksne – kommer før sommeren.

- Strategi for fagskoler et viktig verktøy – avgjørende med fortsatt god dialog om hvordan dette kan brukes og videreutvikles.
- Mål om at ordninger innenfor kompetansepolitikk blir mer tilgjengelig også etter krisen.
- Behov for bedre samhandling mellom systemer og strukturer – for eksempel fylkeskommunene og NAV.

Statsråd Røe Isaksen:

- Utfordringer knyttet til koordinering av systemer og etater – særlig for unge som faller utenfor. For eksempel må VGS og oppfølgingstjenesten i NAV kobles tettere. Utfordringer med systembarrierer også viktig å løse i arbeidet med å forhindre arbeidslivskriminalitet.
- NAV etablerer koordinatorene i alle fylkeskontorene.
- Spesielt noen fylkeskommuner ligger langt fremme med hensyn til prioritering av kompetanse og utdanning for voksne – mye å lære av de beste.

Statsråd Raja:

- Stimuleringsmidlene til kultursektoren et supplement til de generelle kompensasjonsordningene.
- En viktig prioritet å tilgjengeliggjøre kunst, kultur og idrett for å forhindre utenforskap, skape møteplasser og fellesskap.
- Stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur har fokus på mer mangfold og tilgjengelighet – ingen skal falle utenfor på grunn av foreldrenes økonomi.

Statsråd Melby:

- Fullføringsreformen innebærer målrettede tiltak for å forebygge utenforskap – retten til videregående opplæring utvides, tidsbegrensningen er foreslått fjernet og voksne omfattes i mye større grad. Rettighetene utvides og det gis et tilbud mer tilpasset ulike livssituasjoner.
- Videregående skoler har vært holdt åpen i en krevende tid – mange nye oppgaver tilført gjennom tilskudd i ny opplæringslov. Viktig at midlene benyttes etter formålet.

Fylkesordførerkollegiet:

- Prøveordningene med ulike OT-tiltak må få en endelig avklaring.
- BIO-middelordningen treffer godt.
- Kulturpolitikken må bygges nedenfra igjen – finne samspill og rolledeling som understøtter dette arbeidet.
- Aktivitetsstimulering fremfor kompensasjon – bruk fylkeskommunene.
- Unge med lavt utdanningsnivå opplever lavest livskvalitet – viktig å legge til grunn i videre håndtering og tilpasning av virkemidler – utdanning og fullføring i vgs. sentralt.
- Behov for kompetanseheving for innvandrere – også norskopplæring. Krevende med flere løp.
- Behov for større fleksibilitet i utdanningsløftet – midlene må strekkes over mer enn to år. Ved å utvide handlingsrommet kan flere fullføre.
- Behovet for å gjenbygge frivilligheten etter pandemien må ikke undervurderes – fare for senvirkninger av å miste sosiale arenaer. Frivilligheten har mistet inntekter og kan ikke tilby viktige arenaer.
- Behov for å gjenåpne organiserte sosiale arenaer hvor voksne påser smittevern.
- Hjelpeapparatet innenfor psykisk helse for unge er sprengt – må ha gode nok tiltak og tilstrekkelig hjelp.
- Finansiering av voksenrett må endres slik at dette inngår i beregningsgrunnlaget og kan tilbys de som har retten.
- Forslag om en pott (som på fylkesveg) for å stimulere til tiltak for ungdom – behov for nye initiativer utenfor de strukturene vi kjenner i dag.
- Behov for lavterskeltilbud for familier for å forhindre større kriser – for eksempel foreldreveiledning et populært tilbud. Viktig å samle ressursene for å stille opp for familier som har fått ekstra utfordringer før det utvikler seg til større behov.

- Behov for akutte tiltak for familier som havner i fattigdom for eksempel på grunn av arbeidsledighet som en følge av koronakrisen – ha med perspektivet til barna i dette. Målrettede stønader som kan forhindre fattigdom på grunn av ledighet.

Bjørn Arild Gram, KS:

- Det er behov for en helhetlig tilnærming som ser de ulike sektorene og forvaltningsnivåene i sammenheng – her er innovasjon et viktig perspektiv. Ungt utenforskap er en viktig satsing i Partnerskap for radikal innovasjon.
- Viktig å understreke fylkeskommunenes potensiale i kulturpolitikken – fylkeskommunene som regionale utviklingsaktører vil i større grad bidra til treffsikkerhet i ordningene innenfor kultursektoren.

Statsråd Helleland:

- Digitaliseringen gir nye muligheter – også endret holdninger til arbeid hjemmefra.
- KMD ser på ulike perspektiver i dette i forbindelse med strategiene som kommer før sommeren – for eksempel hvilke rettigheter og forpliktelser må arbeidstaker og arbeidsgiver ha og hvordan utnytte mulighetene i de nye jobbene og verdiskapningen som kommer med det grønne skiftet.

Statsråd Melby:

- Målsetningen i fullføringsreformen: 9 av 10 skal fullføre – mener dette er mulig med mer tilpasset utdanning og praktisk rettet opplæring.
- Flexibilitet i midlene i utdanningsløftet – ingen grunn til bekymring for finansieringen.

Statsråd Raja:

- Regjeringen svært opptatt av sammenhengen mellom psykisk helse, kultur, idrett og frivillighet. Fylkeskommunene har et stort potensiale for å være regionale utviklingsaktører – ser fram til videre god dialog med KS og fylkeskommunene om dette.

Statsråd Astrup:

- Regjeringen skal fortsette å stille opp for kommunesektoren – så langt godt samsvar mellom midler og kompensasjon. Allerede satt av betydelige midler for 2021.
- Denne arenaer er et godt eksempel på FNs bærekraftsmål nr. 17 – samarbeid mellom nivåene avgjørende. Det kan ikke bare inkludere det offentlige – må spille på lag med næringsliv og frivillighet.
- Behov for innovasjonstiltak for å lykkes med nye måter å løse oppgavene på – samarbeidsavtale mellom KS og KMD på trappene – viktig for veien ut av pandemien.